

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1011 vad gäller undantag för vissa referensvärden för tredjelandsvalutor och fastställande av ersättningsreferensvärden för vissa referensvärden som ska upphöra

[COM(2020) 337 final – 2020/0154 (COD)]

(2021/C 10/06)

Huvudföredragande: **Christophe LEFÈVRE**

Remiss	Europeiska unionens råd, 28.8.2020 Europaparlamentet, 14.9.2020
Rättslig grund	Artiklarna 114 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Sektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning
Presidiets beslut	14.7.2020
Antagande vid plenarsessionen	29.10.2020
Plenarsession nr	555
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	244/0/7

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 I linje med rekommendationerna i EESK:s yttranden⁽¹⁾, och med särskilt beaktande av det faktum att Libor⁽²⁾ upphör att offentliggöras, välkomnar EESK kommissionens förslag, som syftar till att säkerställa kontinuiteten i systemen för de finansiella aktörernas verksamhet i kapitalmarknadsunionen, vad gäller undantag för vissa referensvärden för tredjelandsvalutor och fastställande av ersättningsreferensvärden för vissa referensvärden som ska upphöra.

1.2 Förslagen är inte bara ett direkt svar på konsekvenserna av det faktum att Libor upphör att offentliggöras och av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, utan innehåller också föreskrifter som tar hänsyn till situationen med referensvärdena i länder där växelkursen inte är fritt konvertibel, och bidrar därmed också till att uppnå bredare mål.

1.3 EESK anser att dessa marknader måste vara säkra, stabila och motståndskraftiga mot chocker för att kapitalmarknadsunionen ska kunna fungera väl. I detta avseende kommer det faktum att Libor upphör att få mycket omfattande ekonomiska konsekvenser, eftersom det i ett stort antal avtal inte har angetts någon alternativ mekanism inför avlägsnandet av hänvisningen till Libor före utgången av 2021.

1.4 Det är därför ytterst viktigt och en prioritering att ersätta hänvisningen till Libor, och EESK välkomnar samtidigt kommissionens förslag att involvera de nationella myndigheterna i denna process genom att anta en EU-förordning som neutraliserar de risker till följd av skillnader i lagstiftning som kan iaktas vid införlivandet av ett direktiv.

1.5 EESK välkomnar att det genom de föreslagna ändringarna avseende dessa referensvärden kommer att införas en lagstadgad befogenhet, varigenom kommissionen fastställer en ersättningsränta när ett referensvärde vars upphörande skulle medföra betydande störningar av de finansiella marknadernas funktion i unionen upphör att offentliggöras.

(¹) Det europeiska systemet för finansiell tillsyn – reformer (EUT C 227, 28.6.2018, s. 63), Hållbara finanser: taxonomi och riktmärken (EUT C 62, 15.2.2019, s. 103) och Det europeiska systemet för finansiell tillsyn – ändrat förslag för att förhindra penningtvätt, EUT C 110, 22.3.2019, s. 58).

(²) Libor (London Interbank Offered Rate) fungerar som den främsta internationellt erkända referensräntan för beräkning av kostnaderna för utlåning mellan banker.

1.6 Kommittén ställer sig också positiv till att den lagstadgade ersättningsrättan genom lagstiftningen ersätter alla hänvisningar till ett "referensvärde som ska upphöra" i alla avtal som ingåtts av en enhet under tillsyn i EU.

1.7 Vi tycker att det är lämpligt att medlemsstaterna uppmuntras att anta nationella lagstadgade ersättningsrätter i fråga om avtal som inte involverar en enhet under tillsyn i EU.

1.8 För att övervaka att det nyligen införda undantaget är lämpligt stöder EESK slutligen tanken att behöriga myndigheter och enheter under tillsyn ska vara skyldiga att regelbundet rapportera till kommissionen om EU-företagens användning av undantagna referensvärden och om förändringar i balansräkningarna för enheter under tillsyn när det gäller exponering mot valutakursfluktuationer i tredjelandsvalutor.

1.9 Beslutet överensstämmer med rekommendationerna från rådet för finansiell stabilitet⁽³⁾, men EESK ställer sig dock undrande till att EU, om man ser till hela världen, förefaller vara den enda jurisdiktion som försöker reglera mekanismen för index för avistaväxelkurser.

1.10 EESK rekommenderar naturligtvis att man följer upp införandet av denna förordning och dess införlivande på finansmarknaderna. Kommittén anser att det är ytterst viktigt att de föreslagna reglerna konkret och direkt bidrar till att målen uppnås och får positiva effekter för alla berörda parter och i alla medlemsstater.

2. Bakgrund

2.1 I kommissionens arbetsprogram för 2020 föreskrivs en översyn av förordningen om de finansiella index som används som referensvärden för att fastställa det belopp som ska betalas ut inom ramen för ett finansiellt instrument eller ett finansiellt avtal eller värdet på ett finansiellt instrument. Genom att fastställa standarder för styrning och datakvalitet för de referensvärden som används i finansiella avtal syftar referensvärdesförordningen till att stärka kapitalmarknadsaktörernas förtroende för de index som används som referensvärden i unionen. Förordningen bidrar till kommissionens insatser för en kapitalmarknadsunion.

2.2 Genom referensvärdesförordningen införs ett auktorisationskrav för administratörer av finansiella referensvärden och krav på rapportörer av de dataunderlag som används för att beräkna finansiella referensvärden. Den reglerar också användningen av de finansiella referensvärdena. Referensvärdesförordningen kräver att enheter under tillsyn i EU (såsom banker, värdepappersföretag, försäkringsföretag, företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper – fondföretag) endast ska använda index vars administratör har auktoriserats. Referensvärden som administreras i tredjeländer får endast användas i EU efter ett förfarande för likvärdighet, erkännande eller godkännande.

2.3 Referensvärdesförordningen tillämpas sedan januari 2018. Aktörer på EU-marknaden kan dock fortsätta att använda referensvärden som administreras i ett land utanför unionen – oavsett om ett beslut om likvärdighet finns eller om indexet har erkänts eller godkänts för användning i unionen – tills övergångsordningen löper ut vid utgången av december 2021.

2.4 För det första införs det, genom de ändringar som föreslås i det lagförslag som är föremål för föreliggande EESK-yttrande om dessa referensvärden, en lagstadgad befogenhet, varigenom kommissionen fastställer en ersättningsranta när ett referensvärde vars upphörande skulle medföra betydande störningar av de finansiella marknadernas funktion i unionen upphör att offentliggöras.

2.5 För det andra ska den lagstadgade ersättningsrättan enligt lagstiftningen ersätta alla hänvisningar till ett "referensvärde som ska upphöra" i alla avtal som ingåtts av en enhet under tillsyn i EU.

2.6 För det tredje uppmuntras medlemsstaterna att anta nationella lagstadgade ersättningsrätter i fråga om avtal som inte involverar en enhet under tillsyn i EU.

⁽³⁾ En internationell ekonomisk gruppering som inrättades vid G20-mötet i London i april 2009. Den omfattar 26 nationella finansmyndigheter (centralbanker, finansministerier osv.) samt flera internationella organisationer och grupperingar som utarbetar standarder för finansiell stabilitet.

2.7 För att övervaka att det nyligen införda undantaget är lämpligt måste slutligen behöriga myndigheter och enheter under tillsyn regelbundet rapportera till kommissionen om EU-företagens användning av undantagna referensvärden och om förändringar i balansräkningarna för enheter under tillsyn när det gäller exponering mot valutakursfluktuationer i tredjelandsvalutor.

3. Kommentarer

3.1 I linje med rekommendationerna i EESK:s yttranden⁽⁴⁾, och med särskilt beaktande av det faktum att Libor upphör att offentliggöras, välkomnar EESK kommissionens förslag, som syftar till att säkerställa kontinuiteten i systemen för de finansiella aktörernas verksamhet i kapitalmarknadsunionen, **vad gäller undantag för vissa referensvärden för tredjelandsvalutor och fastställande av ersättningsreferensvärden för vissa referensvärden som ska upphöra.**

3.2 Dessa förslag är inte bara ett direkt svar på konsekvenserna av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen, utan innehåller också föreskrifter som tar hänsyn till situationen med referensvärdena i länder där växelkursen inte är fritt konvertibel, och bidrar därmed också till att uppnå bredare mål.

3.3 Förslagen gör det möjligt att ta hänsyn till användningen av referensvärden för utländska valutor för att säkra sig mot tredjelandsvalutors volatilitet, och till utbetalningar inom ramen för derivatkontrakt i en annan valuta än en valuta med begränsad konvertibilitet, särskilt när tredjelandsvalutan inte är fritt konvertibel.

3.4 Denna reform är viktig för att man ska kunna hantera de drastiska förändringarna i kapitalmarknadsunionen och därmed bankunionen till följd av brexit, säkerställa att Ekonomiska och monetära unionen (EMU) fungerar och bidra till att stärka EU:s och medlemsstaternas ställning i en föränderlig global miljö.

3.5 Reformen av kritiska referensvärden, till exempel lborräntesatser⁽⁵⁾, är en huvudprioritering enligt kommissionens handlingsplan för kapitalmarknadsunionen, i enlighet med rekommendationerna från rådet för finansiell stabilitet.

3.6 Dessa marknader måste vara säkra, stabila och motståndskraftiga mot chocker för att målet med en välfungerande kapitalmarknadsunion ska kunna uppnås. Det faktum att Libor upphör kommer, även om det är en del av en gradvis förlust av förmågan att avspegla marknaden eller den bakomliggande ekonomiska verklighet som den är tänkt att mäta, att få mycket omfattande ekonomiska konsekvenser, eftersom det i ett stort antal avtal inte har angetts någon alternativ mekanism inför avlägsnandet av hänvisningen till Libor före utgången av 2021.

3.7 Det är därför ytterst viktigt och en prioritering att ersätta hänvisningen till Libor, och EESK välkomnar samtidigt kommissionens förslag att involvera de nationella myndigheterna i denna process genom att anta en EU-förordning som neutraliserar de risker till följd av skillnader i lagstiftning som kan iaktas vid införlivandet av ett direktiv.

3.8 Enligt de företag och lokala och regionala myndigheter som kommissionen har konsulterat i förväg bidrar antagandet av referensvärden till att säkerställa de gränsöverskridande transaktionerna på marknaden och till att stärka lika konkurrensvillkor, särskilt för länder med en växelkurs som fortfarande är alltför reglerad.

3.9 Denna regeländring genomförs för att hantera en extremt viktig systemrisk: Till de typer av avtal som berörs av det faktum att en allmänt använd referensränta upphör hör följande:

- a) Skuldemissioner från enheter under tillsyn.
- b) Skulder som tas upp i balansräkningen för enheter under tillsyn.
- c) Lån.
- d) Insättningar.
- e) Derivatkontrakt.

En stor del av de finansiella avtal i vilka det hänvisas till allmänt använda referensräntor involverar enheter under tillsyn som omfattas av referensvärdesförordningen.

⁽⁴⁾ Det europeiska systemet för finansiell tillsyn – reformer (EUT C 227, 28.6.2018, s. 63), Hållbara finanser: taxonomi och riktmärken, (EUT C 62, 15.2.2019, s. 103) och Det europeiska systemet för finansiell tillsyn – ändrat förslag för att förhindra penningtvätt, (EUT C 110, 22.3.2019, s. 58).

⁽⁵⁾ Interbankräntor vid försäljning (lbor) är systemviktiga referensräntor som ligger till grund för många avtal inom finanssektorn.

3.10 Den rättsosäkerhet och de potentiella negativa ekonomiska konsekvenser som kan uppstå på grund av svårigheter att se till att gällande avtalsförpliktelser efterlevs kommer att utgöra en risk för den finansiella stabiliteten i unionen.

- Konsumenterna, de små, medelstora och stora företagen samt investerarna kan å sin sida vara säkra på att de får ökat skydd, och genom detta förslag införs olika verktyg för att se till att utfasningen av en allmänt använd interbankränta inte otillbörligt påverkar banksektorns kapacitet att tillhandahålla finansiering till företag i EU och därmed äventyrar ett av kapitalmarknadsunionens huvudmål.
- I detta avseende anser vi att det, när det gäller kommissionens förslag, är relevant att även analysera följande:
 - i) Skälen och motiveringen förefaller avse ett brett spektrum av avtal i vilka man använder sig av finansiella referensvärden, däribland kreditavtal (eller liknande låneinstrument) som ingås med juridiska eller andra personer (inte bara konsumenter). Vi erinrar i detta avseende om avsnittet "Tillämpningsområde för en lagstadgad ersättningsränta".
 - ii) I den del av kommissionens förslag som fastställer ersättningsreferensvärdet enligt lag, artikel 23a.2, hänvisas det till begreppet "finansiella avtal", som i referensvärdesförordningen (artikel 3.1.18) uteslutande definieras med avseende på kreditavtal som ingås med fysiska personer (konsumenter), med beaktande av hänvisningarna till direktiven 2014/17/EU och 2008/48/EG.
 - iii) För att säkerställa överensstämmelse mellan den ambition som uttrycks i motiveringen och texten i förslaget anser vi att man bör analysera omfattningen och definitionen av begreppet "finansiella avtal", så att man inte begränsar det till enbart kreditavtal som ingås med konsumenter, utan säkerställer en ändamålsenlig lagstadgad ersättningsmekanism som även avser kreditavtal som ingås med andra marknadsaktörer.
- EESK anser att ersättningsbefogenheterna bör utvidgas till att omfatta alla avtal enligt en EU-medlemsstats lagstiftning, samt avtal som ingås mellan enheter som är etablerade i EU och som omfattas av annan lagstiftning än EU-lagstiftning, om den tredjelandslagstiftningen inte föreskriver en lagstadgad ersättning för ett referensvärde som ska upphöra.
- De föreslagna åtgärderna bör ses som ett stöd till "en EU-ekonomi för människor" (kommissionens arbetsprogram för 2020). Detta initiativ gynnar banklån till privatpersoner, som är kopplade till Iborrantesatser. Sådana lån är ett viktigt inslag i en ekonomi som tjänar människors behov.

3.11 Med tanke på att det i skäl 10 i förslaget till ändring anges att hänsyn bör tas till förslag från arbetsgrupper, och med tanke på att den berörda arbetsgruppen, åtminstone när det gäller övergången från Eonia (*Euro Overnight Index Average*) till €STR (*Euro short-term rate*), har rekommenderat att denna övergång sker till €STR plus spread, anser EESK att det bör bekräftas att man med "ersättningsreferensvärdet" avser det nya referensvärdet plus spreaden.

3.12 Vi anser att begreppet "betydande störningar av de finansiella marknadernas funktion i unionen" bör klargöras. I detta hänseende kan man på grundval av skäl 4 dra slutsatsen att det faktum att Libor upphör att offentliggöras är ett sådant fall. Om man dock ser framåt och beaktar möjligheten att Euribor någon gång kan komma att upphöra, förefaller det lämpligt att definiera begreppet.

3.13 Vi anser att man även bör nämna de villkor under vilka kommissionen kommer att utöva denna rätt, det vill säga hur lång tid efter det att de angivna villkoren är uppfyllda som ersättningsreferensvärdet kommer att fastställas.

3.14 Det skulle också vara lämpligt att klargöra i vilken utsträckning tillämpningen av denna åtgärd är extraterritoriell, det vill säga att ange huruvida denna åtgärd är tillämplig om en av enheterna under tillsyn har sitt säte i en av medlemsstaterna, oavsett vilken lag som är tillämplig på avtalet. I detta sammanhang avser vi i synnerhet avtal som omfattas av engelsk lagstiftning, som från och med den 1 januari 2021 kommer att vara tredjelandslagstiftning i förhållande till unionen.

3.15 En reform av referensvärdesförordningen är därför rätt verktyg för att fastställa en lagstadgad ersättningsränta som mildrar de negativa konsekvenser för rättslig säkerhet och finansiell stabilitet som skulle kunna uppstå om Libor, eller något annat referensvärde vars upphörande skulle medföra betydande störningar av de finansiella marknadernas funktion i unionen, upphör utan att en sådan ersättningsränta är både tillgänglig och integrerad i kvarvarande avtal som involverar en enhet under tillsyn som omfattas av referensvärdesförordningen.

3.16 Beslutet överensstämmer med rekommendationerna från rådet för finansiell stabilitet, men EESK ställer sig dock undrande till att EU, om man ser till hela världen, förefaller vara den enda jurisdiktion som försöker reglera mekanismen för index för avistaväxelkurser.

3.17 EESK rekommenderar naturligtvis att man följer upp införandet av denna förordning och dess införlivande på finansmarknaderna. Kommittén anser att det är ytterst viktigt att de föreslagna reglerna konkret och direkt bidrar till att målen uppnås och får positiva effekter för alla berörda parter och i alla medlemsstater.

Bryssel den 29 oktober 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
